

Vergaderjaar 2013–2014

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 1748

STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 november 2013

Naar aanleiding van het onderzoeksrapport van de Inspectie Veiligheid en Justitie «*Het overlijden van Alexander Dolmatov*» heb ik verbetermaatregelen aangekondigd. Er is de afgelopen periode aan de hand van het inspectierapport en eigen analyses door alle betrokken partners in de Vreemdelingenketen fors geïnvesteerd in het doorvoeren van deze verbeteringen.

Daarnaast heb ik de Onderzoeksraad voor Veiligheid gevraagd een onderzoek te starten naar hoe de veiligheid van vreemdelingen die onder de verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid verblijven in opvang- en onderdaklocaties, toezichtarrangementen of detentielocaties is gewaarborgd en hoe de informatieoverdracht binnen en tussen ketenpartners is gewaarborgd. De inhoud van het asielbeleid staat daarbij niet ter discussie. Ik verwacht dat de Onderzoeksraad in de eerste helft van 2014 zijn rapport zal opleveren.

Tevens heb ik de Inspectie Veiligheid en Justitie gevraagd structureel aandacht te hebben voor onderwerpen binnen de vreemdelingenketen. De reeds geïmplementeerde maatregelen zijn door mij aan de Inspectie Veiligheid en Justitie overgedragen, zodat deze kunnen worden opgenomen in het Werkprogramma van de Inspectie voor 2013–2014.

In het hiernavolgende geef ik u een stand van zaken met betrekking tot de aangekondigde verbetermaatregelen die direct van een passende aanpak zijn voorzien.

Medische informatie-uitwisseling en zorg

Er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en het Gezondheidscentrum Asielzoekers (GCA) ten behoeve van de overdracht van medische gegevens tussen de artsen van DJI en GCA. Artsen die verbonden zijn aan de detentiecentra kunnen de relevante medische informatie opvragen bij de medische

dienst van het COA en vice versa. Verder zijn de relevante protocollen en werkinstructies binnen DJI met betrekking tot vreemdelingendetentie nogmaals bekeken, aangepast en op elkaar afgestemd. Bovendien zijn nadere werkafspraken gemaakt rondom de binnenkomst van een vreemdeling op de Extra Zorg Afdeling.

Deze afspraken betreffen vreemdelingen waarover medische bijzonderheden bekend zijn bij de aanmelding en die nu bij binnenkomst direct gezien worden door de medische dienst en op dezelfde dag nog door de psycholoog.

Vreemdelingen waarvan de bewaring wordt beëindigd krijgen verder standaard een kopie van het medisch dossier en minimaal twee weken medicatie mee bij vertrek uit het detentiecentrum.

Op dit moment wordt nog gewerkt aan het borgen van de overdracht van medische informatie tussen de politie en DJI, zodat ook de medische informatie van artsen waarmee de vreemdeling contact heeft gehad tijdens zijn verblijf in de politiecel systematisch wordt overgedragen aan DJI. Deze borging moet op een andere manier worden vormgegeven dan tussen DJI en GCA, omdat de politie voor het verlenen van medische en geestelijke bijstand samenwerkingsafspraken heeft met onder meer huisartsenposten en GGD-en.

M118-formulier

Ten aanzien van (de werkwijze omtrent) het M118-formulier is een aantal concrete verbeteringen doorgevoerd. Het M118-formulier wordt – naast voor het aanmelden¹ door de politie of Koninklijke Marechaussee van een vreemdeling bij DJI voor een plaatsing in een DJI-locatie – gebruikt ter ondersteuning van de bewaring en de uitzetting van een vreemdeling. Het formulier bevat informatie die voor het vertrekproces van belang is. Gerealiseerd is dat alle ketenpartners werken met de meest recente versie van het formulier, waarin bovendien enkele inhoudelijke aanscherpingen zijn doorgevoerd. Daarnaast hebben alle betrokken organisaties ook intern extra aandacht gegeven aan het belang van informatiedeling via het M118-formulier, bijvoorbeeld in de vorm van aanvullende (werk)instructies of tijdens teamoverleggen.

De maatregelen om de toepassing van het M118-formulier te verbeteren zien op belangrijke verbeteringen in het uitzetproces, maar houden geen oplossing in voor alle problemen. Zo kan het verbeterde M118-formulier op zichzelf geen sluitende oplossing bieden voor de geconstateerde beperkingen in de medische informatie-uitwisseling, voortvloeiend uit het medisch beroepsgeheim.

Opleiding en training

Er is een training ontwikkeld waaraan wordt deelgenomen door medewerkers vanuit de hele vreemdelingenketen. In deze training wordt aandacht besteed aan het correcte gebruik van het M118-formulier en het belang van goede informatie-uitwisseling tussen ketenpartners. Dit met het oog op goede zorg voor de vreemdelingen die aan de zorg van de overheid zijn toevertrouwd. De opleiding levert een belangrijke bijdrage aan permanente aandacht voor en bewustwording van het belang van goede samenwerking en uitwisseling tussen de ketenpartners.

¹ Het formulier heet volledig «M118 Aanmeldformulier Vreemdeling».

Daarnaast is er door de politie een aanvullende opleiding ontwikkeld en gestart voor Hulpofficieren van Justitie (HOvJ's), die werkzaam zijn bij de politie en de specialisatie vreemdelingenbewaring hebben. Hiermee wordt geborgd dat de HOvJ over de benodigde expertise op het gebied van het vreemdelingenbeleid en de rechten van vreemdelingen beschikt om te kunnen besluiten tot het al dan niet in vreemdelingenbewaring stellen van een vreemdeling. Ook de Koninklijke Marechaussee heeft een eigen maatwerkopleiding voor Koninklijke Marechaussee HOvJ's werkzaam binnen het taakveld vreemdelingenwetgeving.

Tijdige en juiste informatie

Bij de IND zijn verbeteringen gerealiseerd met betrekking tot de registratie van de verblijfsstatus van de vreemdeling. Deze betreffen waarborgen in het ICT-systeem, zodat niet meer voorbij kan worden gegaan aan het bepalen van de opschortende werking na het nemen van een besluit. Bovendien is direct na het opvoeren van het beroepschrift in INDiGO zichtbaar of de behandeling van het beroep in Nederland mag worden afgewacht. Op beide punten zijn medewerkers expliciet geïnstrueerd. Ook is gewaarborgd dat de IND 24 uur per dag bereikbaar is voor vragen van ketenpartners over de actuele verblijfsstatus.

Verdergaande digitalisering

Ik hecht eraan te melden dat informatie-uitwisseling in de toekomst zal worden vergemakkelijkt, wanneer meer informatie geautomatiseerd wordt uitgewisseld en er digitaal wordt gewerkt. Hierop wordt – en is de afgelopen jaren – fors geïnvesteerd. Zo werkt het Programma Keteninformatisering aan het digitaal werken in de vreemdelingenketen en heeft het als einddoel ervoor te zorgen dat de medewerker real-time, online, die informatie beschikbaar heeft over de vreemdeling die hij voor zijn werk nodig heeft (het vreemdelingenbeeld). Dit vreemdelingenbeeld bestaat uit gestructureerde informatie (gegevens over identiteit, proceduregegevens en wetenswaardigheden) en ongestructureerde informatie (documenten).

De centrale voorzieningen die gebouwd moeten worden om het digitaal werken in de vreemdelingenketen te realiseren zullen in 2016 zijn gerealiseerd. Ook de ketenpartnersystemen zullen daarop moeten worden aangepast. Als deze voorzieningen volledig operationeel zijn en het «integraal vreemdelingenbeeld» beschikbaar is, kan het M118-formulier vervallen en is het complete «vreemdelingenbeeld» digitaal beschikbaar voor alle ketenpartners. Als tussenstap is onlangs besloten om op korte termijn een voorziening te creëren die het mogelijk maakt de informatie op het M118-formulier centraal digitaal op te slaan en te kunnen actualiseren. Deze voorziening is raadpleegbaar voor de bij het terugkeerproces betrokken ketenpartners, zodat zij te allen tijde kunnen beschikken over de actuele gegevens van de vreemdeling, inclusief de historie.

De digitale uitwisseling van documenten tussen de rechtbanken en de IND vormt een andere belangrijke stap in de verdergaande digitalisering, die naar verwachting eind volgend jaar kan worden gerealiseerd.

Tot slot wordt momenteel gewerkt aan de uitwerking van een ketenbrede systematiek om controles op de juiste invoer van gegevens te kunnen uitvoeren. Daarbij is van belang dat er altijd een (zo beperkt mogelijke) tijd gemoeid zal zijn met opname van informatie in systemen c.q. de verwerking van gegevens. Er is altijd een zekere interval tussen het bekend worden van relevante informatie bij een partner in de keten, het duiden en invoeren van de gegevens en het beschikbaar zijn van die informatie voor alle ketenpartners. Steeds ontstaan nieuwe (juridische)

titels door het handelen (aandragen nieuwe feiten, starten juridische procedures et cetera) van migranten in de context van het complex van wet- en regelgeving. Vereenvoudiging van het stelsel zal onzekerheidsmarges kunnen verkleinen, maar nooit elimineren. Het checken van gegevens blijft dus een belangrijk onderdeel van het werken in de vreemdelingenketen en incidenten zijn in die zin nooit volledig uit te sluiten. Uiteraard zijn alle inspanningen erop gericht, in de inrichting en uitvoering van het werk, om incidenten te voorkomen, de wet zorgvuldig uit te voeren en de menselijke maat daarbij voorop te stellen.

Verdere voortgang en wijze van informeren

Ik heb u reeds toegezegd over de verdere voortgang van verbetermaatregelen te rapporteren in de Rapportage Vreemdelingenketen. De bevindingen van de Inspectie Veiligheid en Justitie ten aanzien van de controle van de opvolging van de toezeggingen zullen als bijlage worden opgenomen. Zo is geborgd dat u op regelmatige basis en in een breder kader geïnformeerd blijft.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven